Kilpailukykyrahasto 2028-34
U74/2025 vp

23.2.2026

Jonna Lehtinen, TEM

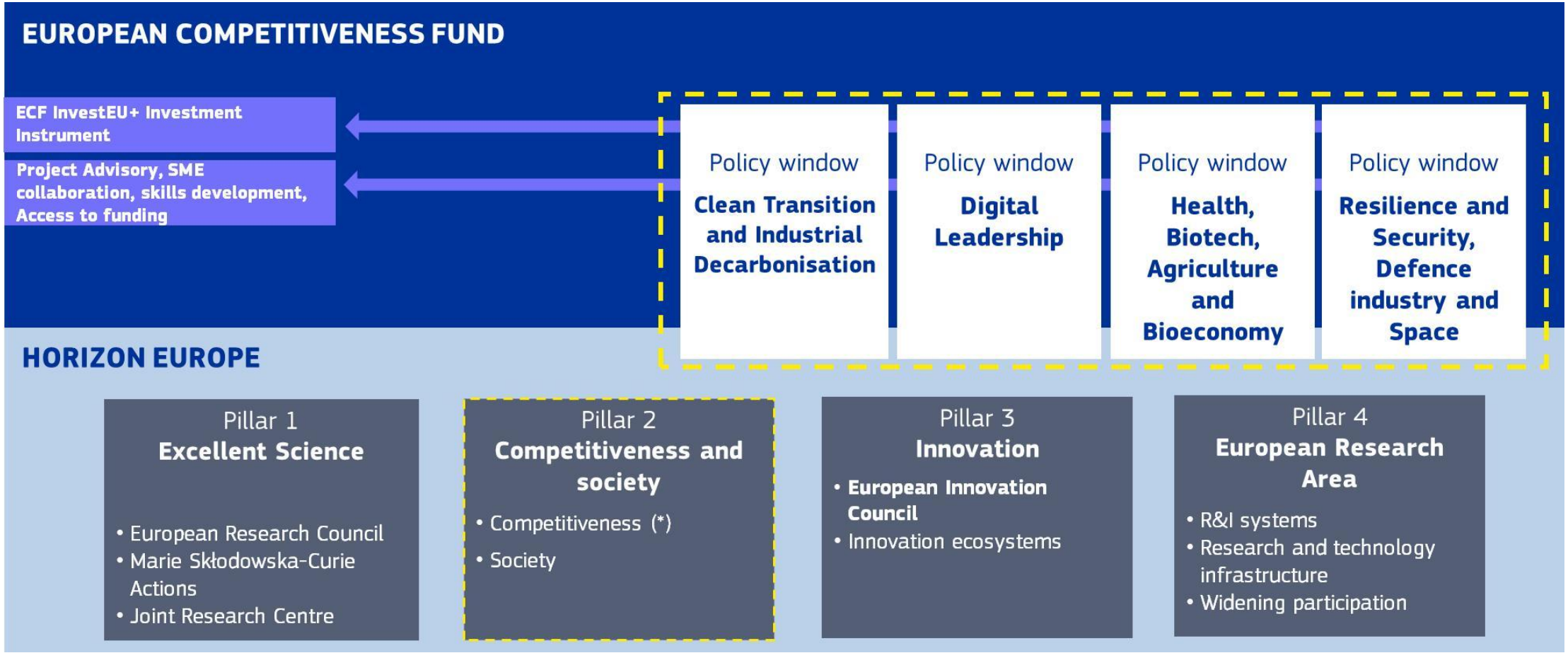
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kilpailukykyrahasto – uusi kokonaisuus

- Yhdistelee 14 nykyisen rahoituskehyksen ohjelmaa tai –välinettä. Sisältää InvestEU-instrumentin, joka vastaa nykyistä InvestEU-ohjelmaa.
- Pyrkii mahdollistamaan sujuvamman ja nopeamman rahoituspolun tutkimuksesta tuotantovaiheeseen ja kattaa kaikki rahoitusmuodot avustuksista pääomainstrumentteihin.
- Kilpailukykyrahastolle esitetään 362,3 miljardin euron rahoitusta (pl. Innovaatiorahasto ja ml. Horisontti Euroopan budjetti).
- Politiikkaikkunat kattavat laajasti unionin strategisia prioriteetteja:

1) puhdas siirtymä ja teollisuuden vähähiilistäminen
   Kilpailukykyrahastoasetus 23,2 mrd + Horisontti Eurooppa –ohjelman kautta koordinoidusti 22,3 mrd + Innovaatiorahasto 35,5 mrd
2) terveys, bioteknologia, maatalous ja biotalous
   Kilpailukykyrahastoasetus 20 mrd + Horisontti Eurooppa –ohjelman kautta koordinoidusti 17 mrd
3) digitaalinen johtoasema
   Kilpailukykyrahastoasetus 48,5 mrd + Horisontti Eurooppa –ohjelman kautta koordinoidusti 15 mrd
4) resilienssi ja turvallisuus, puolustusteollisuus ja avaruustoiminta
   Kilpailukykyrahastoasetus 115,7 mrd + Horisontti Eurooppa –ohjelman kautta koordinoidusti 5,7 mrd

Kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa

Neuvottelujen etenemisestä

- Ehdotus julkaistiin heinäkuussa 2025. Neuvoston tilapäisen MFF-työryhmän alakokoonpano käsitteli sitä syyskaudella tiiviisti.
- Ministeritasolla keskusteluaiheena yhdessä virallisessa kilpailukykyneuvostossa syyskuussa 2025 ja yhdessä epävirallisessa kilpailukykyneuvostossa helmikuussa 2026. Puheenjohtaja Tanska esitteli edistymisraportin yleisten asioiden neuvostossa joulukuussa 2025.
- Puheenjohtaja Kypros tavoittelee osittaista yleisnäkemystä yleisten asioiden neuvostossa kesäkuussa 2026. Työryhmäistuntoja pidetään viikoittain. Euroopan parlamentissa käsittely on alkanut.

Neuvottelujen keskeisimmät kysymykset

- arviointikriteerit ja hakumenettelyt
- kilpailukykyrahaston ja puiteohjelman rajapintaan liittyvät kysymykset
- jäsenmaiden rooli ohjelman hallinnossa
- komission toimeenpanovallan laajuus
- rahoitusinstrumenttien ja budjettitakausten suuruus ja suhde avustuksiin ja muihin rahoitusmuotoihin
- rahoituksen synergiat muuhun EU- ja kansalliseen rahoitukseen ja valtiontukisäännöt yhdistelmärahoituksessa
- pk-yritysten osuus rahastossa
- politiikkaikkunoiden sisältö ja suhde toisiinsa

Suomen kannanmuodostusta kilpailukykyrahastoon

Ensikannat syyskuussa koko rahoituskehystä koskeneessa E-kirjeessä E73/2025vp

- Suomi tukee komission ehdotusta kasvattaa kilpailukykyrahoitusta merkittävästi.
- Suomi tukee kehyksen rakenteen yksinkertaistamista ja rahoitusohjelmien määrän vähentämistä yhdistämällä politiikkasektoreita ja ohjelmia laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Suomi korostaa, että yksinkertaistamisen tulee ulottua myös toimeenpanoon hallinnollista taakkaa välttäen.
- Suomi korostaa vakiintuneesti kansallisen osarahoituksen merkitystä EU-toimissa.
- Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ohella avoimen kilpailun ja hankkeiden korkean laadun tulisi olla lähtökohtana myös kilpailukykyrahaston rahoitukselle.
- Suomi tukee komission ehdotuksen lähtökohtaa tukea kilpailukyvyn kannalta keskeisiä hankkeita tarvittaessa perustutkimuksesta aina markkinoille pääsyyn saakka. Suomi kiinnittää huomiota lukuisiin yksityiskohtiin, joita tulee selventää neuvottelujen kuluessa.
- Suomi pitää myös tarkoituksenmukaisena, että kilpailukyvyn vahvistamiseksi voitaisiin tarjota monimuotoista tukea, kuten avustuksia ja lainoja sekä niin kutsuttua sekamuotoista rahoitusta hankkeiden eri vaiheissa.
- Suomi korostaa erityisesti rahoitustakausten merkitystä riittävän yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi.
- Suomi tukee komission tavoitetta yksinkertaistaa menettelyjä etenkin pk-yritysten rahoituksen saatavuuden näkökulmasta.

Suomen kannanmuodostusta kilpailukykyrahastoon

Ensikannat koko rahoituskehystä koskeneessa E-kirjeessä E73/2025vp

- Suomi katsoo, että puolustus- ja kaksikäyttötarkoituksiin kohdennettavan rahoituksen merkitystä tulisi painottaa laajasti kilpailukykyrahoituksessa.
- Suomi pitää tarkoituksenmukaisena puolustustutkimuksen ja -kehittämisen sisällyttämistä osaksi tulevaa kilpailukykyrahoituksen kokonaisuutta. Suomi tukee komission ehdotusta avaruuden ja puolustusasioiden kokoamista yhdeksi kokonaisuudeksi.
- Suomi pitää muun muassa tekoälyratkaisuja, suurteho- ja kvanttilaskentaa, siruteknologiaa sekä 6G-teknologiaa keskeisinä murrosteknologioina, joita tulisi tukea tulevassa rahoituksessa. Tähän kytkeytyen EU-rahoituksen kohdentamisessa tulisi huomioida myös EU:n digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen ja kyberturvallisuuteen liittyviä tarpeita.
- Liittyen kilpailukykyrahoitukseen Suomi tunnistaa kansallisten, maansisäisten verkkojen kehittämisen merkityksen Euroopan kilpailukyvylle, mutta korostaa rahoituksen markkinaehtoisuutta. EU:n rahoituksella tulisi myös vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa.
- Suomi korostaa ruokaan, luonnonvaroihin, ilmastoon ja ympäristöasioihin liittyvän tutkimuksen merkitystä osana kilpailukyvyn ja kestävän bio- ja kiertotalouden edistämistä EU:ssa. Jatkossa maaseudun kehittämistä edistäviin toimiin tulisi hyödyntää laaja-alaisesti rahoitusta, esimerkiksi hyödyntämällä myös kilpailukykyrahastoa ja Horisontti Eurooppa -ohjelmaa.

Suomen kannanmuodostusta kilpailukykyrahastoon

U-kirjelmä U74/2025 sisältää mm. seuraavia tarkentavia muotoiluja

- Erityisesti kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -ohjelman tulisi muodostaa mahdollisimman vaikuttava, selkeä ja toimiva kokonaisuus.
- Valtioneuvoston näkemyksen mukaan komission ehdottamat neljä politiikkaikkunaa ovat rajauksiltaan ja sisällöltään oikeansuuntaisia.
- Valtioneuvosto korostaa, että kilpailukykyrahastossa ja sen toimeenpanossa keskeistä on yksityisen rahoituksen mobilisointi sekä yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteistyön hyödyntäminen.
- Valtioneuvosto katsoo, että rahaston toimenpiteet ja rahoitusta koskevat säännöt tulisi määritellä asetuksessa riittävän selkeästi ja näkee tarpeen täsmentää erityisesti käytettäviä instrumentteja, rahoituskriteereitä ja -periaatteita sekä budjettijakaumaa neuvottelujen edetessä.
- Valtioneuvosto katsoo, että IPCEI-hankkeiden tulisi olla pääosin jäsenmaiden rahoittamia. Mahdollisen EU:n lisärahoituksen tulee perustua hankkeiden laatuun, ei esimerkiksi maantieteelliseen tasapainoon.
- Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission ehdottamien nopeutettuihin ja kohdennettuihin poikkeustoimiin rahoitusta kohdennettaessa. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission ehdottamaan taannehtivasti myönnettävään rahoitukseen ja korostaa, että poikkeusmenettelyillä myönnettävälle tuelle tulee olla vahvat perusteet ja selkeästi määritellyt myöntämismenettelyt.
- Teknologia- ja sektorikohtaisia kantoja lisätty politiikkaikkunoittain.